

KJAK

Setið eitt toymi av námsfrøðingum at arbeiða við trivnaðinum í skúlunum

Nikkil Heinesen
skrivari, Føroya Pedagogfelag

Nú, vit hoyra nógv um happing og kanska vantandi trivnað í skúlunum, er sjálvsagt at vit vísa á eina loysn, sum enn ikki er brúkt í Føroyum, hóast tað í nógv ár hevur verið brúkt í londum rundan um okkum. Fólkkaskúlin hevur ymiskan tørv, tørvir sum í dag tykjast órógvja ein vanligan gerandisdag. Tað eru børn, ið hava tørv á at fáa hjálp - børn, ið av einari ella aðrari orsök ikki vera »fangað«, og tí kunnu virka

órógvandi fyri tí vanligu undirvísingini. Vit hoyra ganda orð sum inklusjón (at øll skulu vera við) í fólkkaskúlan, men søgurnar og royndirnar siga okkum, at tað er torført at gjøgnumføra, tí umstøður, skipanir og játtanir ikki loyva tí. Álit um happing eru skrivandi, men torført er at síggja, at almennt myndugleikarnir veruliga taka støðuna í álvara. Hevði tað ikki verið fyri eldsálir runt í skúlunum, hevði støðan óivað verið nógv verri. Børn, sum ikki feila nakað annað, enn at lívið, av og á, hevur sínar avbjóðingar, koma illa fyri. Tað eigur skúlin í størri mun at

megna at rúma. Hesi børn verða rópt »børn við serligum tørvi« og fáa í ávísan mun játtaðar ser- ella námsfrøðiligar tímar, fyri betur at megna skúlan. Pedagogfelagið hevur áður víst á, at hetta er ikki ein haldbar støða. Vit hava eina fakligheit, ið spennir víða og tað er í okkara huga púra náttúrligt at ein endurskoðar áskoðanina til námsfrøðingar í føroyska fólkkaskúlanum. Tað eru í øllum skúlum børn sum hava trupult við at klára gerandisdagin. Ein av okkara fremstu førleikum sum námsfrøðingar er at stuðla barninum í persónligari menning við amboðum til

at koma ígjøgnum tær avbjóðingar, ið barnið, ella barnabólkurin, kann koma í - bæði við umsorgan, aktivisering og hjálp til sosialisering. Skulu vit koma trupulleikanum við happing til lívs, er neyðugt, at allir partar í arbeiðinum vita hvat teir skulu gera. Hesi mugu hava røttu útbúgving í arbeiðinum, umframt hava neyðugu tíð, figging og umstøður annars. Námsfrøðingar kunnu brúkast aðrastaðni. Okkara limir eru um børn frá 0 ára aldri í vøggustovum. Frá 3 ára aldri á dagstovnum. Frá 6 ára aldri í forskúlum og frítíðarskúlum/heimum. Eftir skúlatíð kunnu størri børnini

fara í virkis- og ungdómshús, har okkara limir gera eitt stórt fyribyrgingarvirksemi. Onkursvegna tykist áskoðanin tó enn at vera tann, at teir førleikar ið námsfrøðingar hava, ikki kunnu brúkast í fólkkaskúlanum. Frá Pedagogfelagnum fer nú aftur ein útrøtt hond til avvarðandi myndugleikar. Latið okkum fara í gongd við eina tilgongd at fáa námsfrøðingatoymir inn í føroyska fólkkaskúlan. Eitt stig á leiðini at fáa bøtt um trivnaðin.

Borgaragluggin fyri allar borgarar

Tóra við Keldu
forkvinna í Meginfelag
teirra, ið bera brek

Mánadagin varð Borgaragluggin, sum er nýggj sjálgreiðsla hjá TAKS á netinum, latin upp. Í Borgaraglugganum ber til hjá borgarum talgilt at avgreiða fleiri viðurskifti við stovnin lætt og tíðarhóskandi. Hóast enn nakrar avbjóðingar, so er gott at síggja, at TAKS í stóru verkætlanini hugsar um allar borgarar frá byrjan.

Trygðin í hásæti
Við nýggju tænastruni Borgara-

gluggin ber til hjá borgarum talgilt at avgreiða viðurskifti við stovnin lætt og tíðarhóskandi, sigur TAKS. Borgaragluggin gevur eisini innlit í upplýsingar annars millum borgarar og TAKS, har eitt nú síggjast kunnu ognir og yvirrit yvir lön og frítíðarlön, og hvussu nógvur skattur er goldin undanfarin ár og so framvegis. Lætt og tíðarhóskandi eru góð orð, sum tó geva orsök til spurningar. Við fleiri persónligum upplýsingum á einum stað kann, um illa vil til, eisini verða lættari hjá óviðkomandi at fáa atgongd til persónligar upplýsingar hjá øðrum. Tí skal samstundis, sum tað gerst lættari og tíðarhóskandi, tryggja

ast, at óviðkomandi ikki kunnu misnýta skipanina. Tí vigar tað nógv, tá ið Eyðun Mørkøre, stjóri á TAKS sigur, at í Borgaraglugganum er trygðin í hásæti, og fyri at rita inn skal ein hava Mínlykil, sum er felags innritingskipan til Mínaboks og aðrar tænastru hjá virkjum og stovnum. Víðari sigur hann, at upplýsingarnar um hvønn einstakan borgara tí eru væl vardar og kunnu ikki síggjast av óviðkomandi.

Skipanin fevna øllum borgarum
Føroyar, og harvið eisini TAKS, eiga í hesum at liva upp til niðurstøðurnar frá ST nevndini um at

skipa so fyri, at fólk, ið bera brek fáa atgongd á jøvnum fœti við onnur til kunning, samskifti og tænastru, sum eru opin fyri ella gjørd til almenningin. Eisini hevur tað týðning, at atkoma verður tryggjað soleiðis, at fólk, ið bera kognitivt brek, hava niðurstøttan førleika í armum og hondum, eru blind, deyv ella lesiveik verða javnsett. **Arbeiðið ikki liðugt** Í summar var MBF boðið á fund við TAKS, har Borgaragluggin varð lagdur fram og tosað varð um møguligar avbjóðingar út frá tí sannroynd, at borgarar hava ymiskan førleika, og júst hetta setir

stór krøv til skipanina. Tað er gott, at TAKS vísir vilja at fáa Borgaragluggan at virka fyri allar borgarar. T.d. virkar Readspeaker til tað vanliga í Borgaraglugganum, men virkar enn ikki til ymisk skjøl. Orsøkin til hetta er, at heimasíðan er nakað gomul og broytingar mugu tí gerast fyri at fáa hetta at virka. Enn eru avbjóðingar í Borgaraglugganum, og enn er Borgaragluggin ikki, sum sjónvarpslýsingin annars vísir á, fyri allar borgarar. Tí sær MBF álvarsemi í lyftinum frá TAKS um, at tey alsamt arbeiða fyri at betra um tænastru og at finna nýggjar loysnir, so øll kunnu vera við.

Eivør Pálsdóttir – Slør er »avslørandi«

– tí her hevur Eivør enn einaferð lagt ein perlu úr hondum og leggur okkum við sínar fœtur

Fríðálvur A. Jensen

Eg setti meg við útgávuni og kom at hugsa um, at tað er nú heilt fantastiskt at kunna leggja ikki færri enn tvær útgávur úr hondum í ár. Á konsertini í Fuglafirði 30. august nevndi hon, at hon kom út við enn einari útgávu í ár og fingur vit ein lítlan forsmakk. Tá eg ummælti Bridges fyrr í ár, kom eg nýta vendingina »stór, størri, størst – verður hon størri«. Eg seti framvegis spurningin, tí Slør er onki minni enn eitt meistaraverk, tí tá eg royni at finna

okkurt at seta fingurin á, er avbjóðingin nógv størri enn sjálvstøðandi. Onkur heldur kanska, at sjangrurnar eru í so blandaðar, men her dugir Eivør hegnisliga at tvinna alt upp í eina hægri eind. So skal eg ummæla hetta seinasta verkið, eri eg aftur bilsin av fantastisku evnunum at fáa øll lögini latin í ein hóskandi búna. Meðan Bridges er meira ljós við longslí, er Slør meira rá og søkjandi, so her hevur Eivør aftur dugað at tvinna tvær útgávur saman. Hon nevnið eisini, at talan er um tvær systirútgávur. Tað er eisini flott gjørt, at Briges bara er við enskum lögum og at Slør

er komin út við føroyskum. Á útgávuni eru 10 lög: Silvitni, Brotin, Salt, Mjørkaflókar, Petti Fyri Petti, Røttu Skógvagnar, Í Tokuni,

Verð Mín, Slør og Trøllabundin. Fyri at koma til tað ráa, so er tann ofta huldsliga kenslan eisini komin inn í nøkur av lögnum,

sum fær okkum at kenna hetta við tí søkjandi. Eg havi altíð bundið Eivør við hesa leitanina eftir nýggjum, sum henda útgavan sanniliga eisini ber boð um. Eivør hevur eina so kraftiga rødd, at ein fær hesa kensluna av, at tað ofta ikki er brúk fyri fleiri instrumentum. Hon endar við lagnum Trøllabundin, sum hon hevur frískað upp, men her stendur hon júst við síni reinu kláru rødd og fær tað at kennast kalt oman eftir rygginum. Frá mær fær hon 5 bjartar stjørnum av 6 – fyri frálíka avrikið!